

Ärende nr: Svk 2024/832

Datum: 2024-02-29

Beslut om placering i säkerhetsklass och befattningsanalys

En vägledning från Svensk kraftnät

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet, med uppgift att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat kraftöverföringssystem. Det omfattar ledningar för 400 kV och 220 kV med stationer och utlandsförbindelser. Svenska kraftnät utvecklar transmissionsnätet och elmarknaden för att möta samhällets behov av en säker, hållbar och ekonomisk elförsörjning. Därmed har Svenska kraftnät också en viktig roll i klimatomställningen.

Version februari 2024

Org. Nr 202 100-4284

Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

Innehåll

Förord	4
1 Beslut om placering i säkerhetsklass	5
1.1 Processen i korthet.....	5
1.2 Er ansökan till Svenska kraftnät	6
1.3 Särskilt om placeringar i säkerhetsklass 1	6
1.4 En ansökan per juridisk person i er koncern	7
1.5 Placering i säkerhetsklass när andra åtgärder inte är tillräckliga.....	7
1.6 Ny ansökan om behoven ändras.....	8
1.6.1 Förändringar i verksamhetens omfattning	8
1.6.2 En befattning behöver byta säkerhetsklass.....	8
1.6.3 Behovet av placering i säkerhetsklass upphör	9
2 Ni måste ha nya beslut före 2025.....	10
3 Befattningsanalys	11
3.1 Befattningsanalysen är en del av er ansökan	11
3.2 Befattningarna delas in i säkerhetsklasser.....	11
3.3 Tänk på hela exponeringen.....	13
3.4 Information Svenska kraftnät behöver	14
3.5 Exempel på en befattningsanalys	16
4 Säkerhetsskyddsavtal kräver också placerade befattningar	18
5 Ansökningsprocessen	19
5.1 Att fylla i och skicka in ansökan	19
5.2 Vad händer med er ansökan?	19
5.3 Efter beslut om placering i säkerhetsklass.....	20
5.3.1 Ange tydliga kontrollorsaker	20
5.3.2 Kontrollorsaken viktig för Registerkontrolldelegationens arbete.....	21
5.3.3 Nya registerkontroller för att ersätta ”14 §”	21

Förord

Den här vägledningen riktar sig till er som ska ansöka om beslut om placering i säkerhetsklass hos Svenska kraftnät. Ett beslut om placering i säkerhetsklass är en förutsättning för att ni ska kunna ansöka om registerkontroller för personer som ska arbeta i er säkerhetskänsliga verksamhet. Vägledningen är framtagen för att underlätta processen för er och tydliggöra vilket underlag som Svenska kraftnät behöver för att kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass.

Om ni är ett bolag där en kommun eller region utövar ett rättsligt bestämmande inflytande över er verksamhet ska ni vända er till er kommun eller region för er ansökan om beslut om placering i säkerhetsklass.

I vägledningen beskrivs inte detaljerna i säkerhetsprövningsprocessen. För mer information om den processen hänvisar vi till Säkerhetspolisens vägledning i personalsäkerhet.

Om ni har frågor om innehållet i denna vägledning är ni välkomna att vända er till funktionen Tillsyn säkerhetsskydd som enklast nås på sakerhetsskydd@svk.se.

1 Beslut om placering i säkerhetsklass

För att Svenska kraftnät ska kunna ansöka om registerkontroll åt er behöver anställningen eller deltagandet i den säkerhetskänsliga verksamheten vara placerat i säkerhetsklass. Det är viktigt att komma ihåg att det är befattningen som är placerad i säkerhetsklass, inte personen.¹

För enskilda verksamhetsutövare inom områdena elförsörjning och dammanläggningar beslutar Svenska kraftnät om placering i säkerhetsklass 2 och 3.² För säkerhetsklass 1 är det regeringen som fattar beslut efter ansökan från Svenska kraftnät.

Om ni har anmält till flera tillsynsmyndigheter att ni bedriver säkerhetskänslig verksamhet kan fler myndigheter än Svenska kraftnät besluta om placering i säkerhetsklass åt er. För det fall verksamheten är anmäld till flera tillsynsmyndigheter, kontakta oss innan att ni skickar in er ansökan till oss för en dialog om vilka befattningar Svenska kraftnät i dessa fall bör besluta om.

1.1 Processen i korthet

För att kunna ansöka om att få befattningar placerade i säkerhetsklass krävs att ni har gjort en analys som klarlagt hur och i vilken omfattning befattningar har tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten. En sådan analys, så kallad befattningsanalys, förutsätter i sin tur att ni har en aktuell säkerhetsskyddsanalys för hela er verksamhet.

Er säkerhetsskyddsanalys ska omfatta en bedömning av vilka delar av er verksamhet som är säkerhetskänslig, om ni hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som ni avser använda för att skydda verksamheten. Ett exempel på säkerhetsskyddsåtgärd kan vara att placera olika befattningar i säkerhetsklass.

¹ Säkerhetspolisen, Vägledning i säkerhetsskydd Personalsäkerhet – version Januari 2023

² Om ni är ett bolag där en kommun eller region utövar rättsligt bestämmande inflytande ska ni istället vända er till er kommun eller region för att ansöka om beslut om placering i säkerhetsklass.

Figur 1. Det är viktigt att det finns en röd tråd genom säkerhetsskyddsanalys, befattningsanalys och beslut om placering i säkerhetsklass.

Svenska kraftnät fattar beslut om varje *unik befattning* som ska vara placerad i säkerhetsklass. Med befattning avses en roll, en tjänst eller en funktion och dess tillhörande arbetsuppgifter. Exempel på olika befattningar kan vara HR-specialist, Säkerhetsskyddschef, VD, Underhållsingenjör, it-tekniker m.m. Flera personer kan ha samma befattning. Det behöver till exempel inte finnas en befattning per anställd, utan flera anställda kan ha samma funktioner och då ha samma befattning.

1.2 Er ansökan till Svenska kraftnät

Till ansökan ska ni bifoga ”Bilaga 1 Befattningar att placera i säkerhetsklass”. Er ansökan ska omfatta alla befattningar som har tillgång till er säkerhets känsliga verksamhet och/eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och som därför behöver placeras i säkerhetsklass 2 eller 3. Även de befattningar som regelbundet bemannas av externa aktörer till följd av ett säkerhetsskyddsavtal ska identifieras och omfattas av er ansökan. Ni hittar dokumenten ”Ansökan om placering i säkerhetsklass” och ”Bilaga 1 Befattningar att placera i säkerhetsklass” på Svenska kraftnäts webbplats.

När ni fått Svenska kraftnäts beslut om placering i säkerhetsklass kan ni skicka in era ansökningar om registerkontroller för de beslutade befattningarna till Svenska kraftnät.

Notera att vi inte kommer att skicka en ansökan om registerkontroll vidare till Säkerhetspolisen om ansökan inte omfattas av de befattningar som Svenska kraftnät beslutat om. Ni får då en begäran om komplettering med en förklaring till varför Svenska kraftnät inte kommer att skicka in ansökan.

1.3 Särskilt om placeringar i säkerhetsklass 1

Om ni har behov av att placera befattningar i säkerhetsklass 1, ska ni skicka in ansökan, med tillhörande befattningsanalys, för sådana befattningar till Svenska kraftnät enligt samma process som beskrivits ovan. Svenska kraftnät ansöker sedan hos regeringen om att få dessa befattningar beslutade.

1.4 En ansökan per juridisk person i er koncern

Svenska kraftnäts beslut riktas till en specifik juridisk person. Om er verksamhet är uppdelad mellan flera bolag, i en koncern, där flera av bolagen bedriver säkerhetskänslig verksamhet, ska ni skicka in en separat ansökan om placering i säkerhetsklass per bolag.

Exempel

Bolaget Energi AB har delat upp sin verksamhet i två olika bolag. Båda bolagen bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Båda bolagen måste identifiera sina skyddsvärden och ta ställning till vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är relevanta för respektive skyddsvärde i sin verksamhet. Därefter måste varje bolag göra en egen befattningsanalys kopplat till sin verksamhet och sina skyddsvärden samt göra en enskild ansökan om beslut om placering i säkerhetsklass.

1.5 Placering i säkerhetsklass när andra åtgärder inte är tillräckliga

Svenska kraftnät får endast besluta om placering i säkerhetsklass om behovet av säkerhetsskydd inte kan tillgodoses på något annat sätt än genom sådan placering.

Ni bör därför innan ansökan till Svenska kraftnät överväga att genomföra åtgärder inom till exempel områdena informationssäkerhet och fysisk säkerhet som leder till att befattningen inte har tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten och följaktligen inte behöver placeras i säkerhetsklass. Denna bedömning ska ni göra i er säkerhetsskyddsanalys.

Ni måste själva ta ställning till vad som är lämpligt i er organisation och verksamhet. Här följer ett par exempel på andra åtgärder ni kan göra:

- > Ledsagning, det vill säga att den berörda personen inte får röra sig fritt i lokaler där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs, utan ledsagas av en behörig person.
- > Tillträdesbegränsningar, det vill säga att verksamhetsutövaren begränsar vilka lokaler och områden där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs som en person har tillträde till.
- > Behörighetsstyrning, det vill säga att verksamhetsutövaren begränsar kretsen av personer som har tillgång till it-system som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller som används i säkerhetskänslig verksamhet.

1.6 Ny ansökan om behoven ändras

När ni uppdaterar er säkerhetsskyddsanalys eller gör en särskild säkerhetsskyddsbedömning kan nya eller förändrade behov av placering i säkerhetsklass uppstå. När det sker ska ni komma in med en ny ansökan till Svenska kraftnät så att ni har rätt befattningar beslutade. Ni behöver enbart skicka in en ansökan för de befattningar där det finns förändrade behov.

Ni måste alltid skicka in en ny ansökan om beslut om placering i säkerhetsklass när en befattning ska byta säkerhetsklass. Detta oavsett om det är en ändring till en högre eller lägre klass än tidigare.

Nedan följer några exempel på några situationer som kan uppstå.

1.6.1 Förändringar i verksamhetens omfattning

Om en verksamhet genomgår förändring, t.ex. en omorganisation eller en flytt till nya lokaler, kan det medföra att beslutade befattningar får tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten i annan omfattning och därmed kan befattningarna behöva placeras i en högre eller lägre säkerhetsklass. Förändringen skulle även kunna medföra att befattningar som inte är placerade i säkerhetsklass behöver placeras.

Exempel

Elnät AB:s verksamhet har genomgått en omfattande förändring och de bedriver nu säkerhetskänslig verksamhet i en större omfattning än tidigare. Med anledning av det reviderar bolaget sin säkerhetsskyddsanalys. Det leder till bedömningen att ett flertal av befattningarna framöver kommer att ta del av säkerhetsskyddsklassificerad information oftare och i högre nivåer än tidigare. Det leder till att man behöver placera dessa befattningar i säkerhetsklass. Bolaget måste därför skicka in en ny ansökan om beslut om placering i säkerhetsklass för de befattningarna som dels ändras, dels tillkommer.

1.6.2 En befattning behöver byta säkerhetsklass

Ni kan komma fram till att en befattning bör vara inplacerad i en annan säkerhetsklass än den som är beslutad sedan tidigare, t.ex. vid en förändrad hotbild, nya arbetsuppgifter eller vidtagna säkerhetsskyddsåtgärder.

När ni har fått ett nytt beslut från Svenska kraftnät ska ni ansöka om registerkontroll för den nya säkerhetsklassen. När den är godkänd är personen behörig i den nya säkerhetsklassen.

Kom ihåg att avsluta den gamla registerkontrollen, men inte innan den nya är klar.

När ni byter till en högre säkerhetsklass behöver ni anpassa personens tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten till dess att Svenska kraftnät har beslutat om placering i ny säkerhetsklass och ny säkerhetsprövning med registerkontroll har genomförts.

Om ni däremot byter till en lägre säkerhetsklass behöver ni inte anpassa individens tillgång. Ni måste däremot skicka in en ny ansökan om registerkontroll för den nya säkerhetsklassen.

1.6.3 Behovet av placering i säkerhetsklass upphör

Om ni bedömer att en befattning inte längre behöver vara placerad i säkerhetsklass är det viktigt att ni underrättar Svenska kraftnät om detta. Detta gör ni genom att skicka in blanketten "Ansökan om placering i säkerhetsklass" samt ifylld "Bilaga 2 Befattningar som inte längre ska vara placerade i säkerhetsklass".

Ni måste även avsluta alla registerkontroller kopplade till de befattningarna.

Exempel

Hos Elnät AB är endast en mindre del av verksamheten säkerhetskänslig. Bolaget har inte arbetat aktivt med tillträdesbegränsningar. Därför har alla i verksamheten haft tillgång till alla utrymmen och är placerade i säkerhetsklass.

Nyligen har Elnät AB gjort ett omfattande arbete med att sektionera av den del av verksamheten där den säkerhetskänsliga verksamheten bedrivs och numera krävs det särskild behörighet för att få tillträde dit. Det innebär att enbart de som har tillträde till den säkerhetskänsliga verksamheten behöver placeras i säkerhetsklass.

Bolaget ansöker därför om nytt beslut om placering i säkerhetsklass. Efter att Svenska kraftnät har fattat beslut om placering i säkerhetsklass är endast en mindre del av de anställda placerade i säkerhetsklass. För de som inte längre har en befattning som är placerad i säkerhetsklass avslutas registerkontrollerna.

2 Ni måste ha nya beslut före 2025

Ni som inte har ansökt om beslut om placering i säkerhetsklass sedan säkerhetsskyddslagen trädde i kraft den 1 april 2019 behöver ansöka om och få ett nytt beslut före den 31 december 2024.

Nya ansökningar om registerkontroll kan från den 1 januari 2025 bara kopplas till beslut om placering i säkerhetsklass som fattats efter den 1 april 2019. Det innebär att om ni inte har ett sådant beslut kommer Svenska kraftnät inte kunna ansöka om några nya registerkontroller åt er från och med den 1 januari 2025.

Tänk på att ansöka om beslut om placering i säkerhetsklass i god tid så att ni hinner få ett nytt beslut före den 31 december 2024.

3 Befattningsanalys

3.1 Befattningsanalysen är en del av er ansökan

En förutsättning för att Svenska kraftnät ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass är att ni har lämnat in en befattningsanalys som underlag..

Syftet med en befattningsanalys är att få en tydlig bild av vilka befattningar som har tillgång till er säkerhetskänsliga verksamhet eller hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vilket behov av placering i säkerhetsklass ni har. En gedigen och tydlig befattningsanalys är en förutsättning för att Svenska kraftnät ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass.

Den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska själv analysera och lämna förslag på vilka av verksamhetens befattningar som bör placeras i säkerhetsklass. Detta ska ni göra med utgångspunkt i er säkerhetsskyddsanalys.

För att kunna göra en tydlig befattningsanalys behöver ni ha en uppdaterad säkerhetsskyddsanalys där ni har identifierat era skyddsvärden och tagit ställning till vilka säkerhetsskyddsåtgärder som är nödvändiga för att skydda verksamheten. Tänk på att det ska finnas ett tydligt samband mellan er säkerhetsskyddsanalys och er befattningsanalys. Ni kan med fördel dela in er befattningsanalys enligt samma disposition som säkerhetsskyddsanalysen. Detta förenklar för er vid framtida revideringar.

3.2 Befattningarna delas in i säkerhetsklasser

Vilken säkerhetsklass ni föreslår att en befattning ska vara placerad i beror på vilken tillgång befattningen har till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och/eller vilken skada för Sveriges säkerhet som anställningen eller deltagandet kan orsaka. (Se uppställningen på nästa sida.)

Det är också möjligt att ha befattningar utan placering i säkerhetsklass där en person ska genomgå säkerhetsprövning men utan registerkontroll. Dessa befattningar utan placering i säkerhetsklass beslutar ni själva om och ni behöver alltså inte ansöka om dessa hos Svenska kraftnät. Ni ska emellertid ha en intern förteckning över dessa befattningar.

Säkerhetsklass 1

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska placeras i säkerhetsklass 1, om den anställda eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

- > i en **omfattning som inte är ringa** får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen **kvalificerat hemlig**, eller
- > till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka **synnerligen allvarlig skada (konsekvensnivå A)** för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsklass 2

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska placeras i säkerhetsklass 2, om den anställda eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

- > i en **omfattning som inte är ringa** får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen **hemlig**,
- > i **ringa omfattning** får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen **kvalificerat hemlig**, eller
- > till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka **allvarlig skada (konsekvensnivå B)** för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsklass 3

En anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska placeras i säkerhetsklass 3, om den anställda eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

- > får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen **konfidentiell**,
- > i **ringa omfattning** får del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen **hemlig**, eller
- > till följd av sitt deltagande i verksamheten har möjlighet att orsaka en **inte obetydlig skada (konsekvensnivå C)** för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsprövning utan registerkontroll

Vid anställning eller något annat deltagande i säkerhetskänslig verksamhet ska säkerhetsprövning utan placering i säkerhetsklass genomföras om den anställda eller den som på annat sätt deltar i verksamheten:

- > får del av uppgifter i högst säkerhetsskyddsklassen **begränsat hemlig**, eller
- > till följd av sitt deltagande i verksamheten inte kan orsaka mer än **ringa skada (konsekvensnivå D)** för Sveriges säkerhet.

3.3 Tänk på hela exponeringen

Det är viktigt att ni i er analys av befattningarna beaktar exponeringen av hela den säkerhetskänsliga verksamheten, även om den bedrivs utanför er juridiska person. En person kan ha befattningar placerade i säkerhetsklass i flera olika bolag. Det ska finnas en registerkontroll per befattning och bolag.

Ett exempel kan vara en befattning som återfinns i ett moderbolag. Det kan handla om en befattning som har en samordnande roll och tar därför del av en stor mängd säkerhetsskyddsklassificerad information från flera bolag eller en befattning som hanterar it-drift åt hela koncernen. Detta kommer påverka vilken säkerhetsklass det är lämpligt att befattningen placeras i. I ett sådant fall behöver dotterbolaget också ansöka om att få en liknande befattning placerad i säkerhetsklass för sin säkerhetskänsliga verksamhet. Det här får till följd att en person som innehar befattningar som är placerade i säkerhetsklass i flera bolag ska ha en registerkontroll per beslutad befattning och bolag.

Exempel 1

En koncern består av bolagen Energi AB och Elnät AB. I Energi AB finns it-system som användas av båda bolagen och som är nödvändiga för bolagens säkerhetskänsliga verksamhet. Energi AB har en anställd person som har befattningen it-driftstekniker. Befattningen är placerad i säkerhetsklass hos och registerkontrollerad för Energi AB. Inköp av it-system inklusive tillhörande tjänster för support, uppdatering, förvaltning m.m. regleras i affärsavtal och i säkerhetsskyddsavtal mellan Energi AB och Elnät AB.

Förutsatt att personen med befattningen it-driftstekniker även har tillgång till Elnät AB:s säkerhetskänsliga verksamhet måste personen även placeras i säkerhetsklass hos och registerkontrolleras för Elnät AB. Elnät behöver därför ta upp och analysera befattningen it-driftstekniker i sin befattningsanalys samt ansöka om ett eget beslut om placering i säkerhetsklass för befattningen. Detta följer av att en befattning kan innehas av anställd, konsult eller någon person som kommer från en annan organisation. Den anställda personen som är it-driftstekniker kommer därmed att ha en registerkontroll per beslutad befattning och bolag (alltså totalt två aktiva registerkontroller).

Exempel 2

Samma situation som exempel 1 kan lösas genom att Energi AB och Elnät AB tecknar ett samarbetsavtal som beskriver hur it-driften sköts och bemannas. Till ett sådant avtal kan parterna koppla ett säkerhetsskyddsavtal där det framgår att en av parterna har rätt att placera en befattning i säkerhetsklass och genomföra säkerhetsprövning av en person utifrån medverkan både i Energi AB:s och Elnät AB:s säkerhetskänsliga verksamhet. Om säkerhetsprövningen görs mot bakgrund av samarbetsavtalet behöver således bara den ena parten placera befattningen i säkerhetsklass och genomföra säkerhetsprövning.

Det ska i så fall framgå av säkerhetsskyddsavtalet att den som genomför säkerhetsprövningen har rätt att göra det utifrån bådaskyddsvärden. Om parterna har olika konsekvensnivå på den säkerhetskänsliga verksamheten eller säkerhetsskyddsklassificering av uppgifter ska en placering i säkerhetsklass göras utifrån den högsta nivån.

3.4 Information Svenska kraftnät behöver

För att Svenska kraftnät ska kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass behöver ni ange nedanstående information i befattningsanalysen för varje befattning som ni vill ha beslut om.

1. **Unikt id/numrering** (Frivillig)

Detta underlättar om vi behöver kommunicera om befattningarna under handläggningen av ärendet.

2. **Unikt namn**

Ni ska ge varje befattning ett unikt namn i befattningsanalysen och i "Bilaga 1 Befattningar att placera i säkerhetsklass". Varje befattning ska beskrivas och analyseras var för sig. Flera personer kan dock ha samma befattning. Undvik gärna förkortningar och alltför långa befattningsnamn.

Exempel

Flera personer kan ha befattningen projektledare. Befattningen behöver endast analyseras och beskrivas en gång i befattningsanalysen om projektledarna har tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten på snarlika sätt och i samma omfattning. Om det däremot skiljer sig åt på ett sätt som leder till att de ska vara placerade i olika säkerhetsklasser ska befattningarna för de olika säkerhetsklasserna var för sig analyseras, beskrivas och ges var sitt unikt namn. Unika namn i detta fall skulle kunna vara Projektledare 1 och Projektledare 2.

3. **Övergripande beskrivning av arbetsuppgifter**

4. **Tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter**

Beskriv i vilken **omfattning** befattningen ger tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ("i ringa omfattning" eller "i en omfattning som inte är ringa") och i vilken **säkerhetsskyddsklass** uppgifterna är indelade i (kvalificerat hemlig, hemlig, konfidentiell eller begränsat hemlig). När det gäller konfidentiella uppgifter är det tillräckligt att ange att befattningen får del av det. Ange även några **exempel** på typ av uppgifter.

Om bedömningen är att befattningen inte får tillgång till några säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, kan ni exempelvis lämna rutan tom eller ange "inte tillämpligt".

5. Tillgång till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet

Beskriv **hur befattningen har tillgång** till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet (exempelvis "har tillträde genom ledsagning", "har självständigt tillgång till", "har behörighet till", "har administratörsrättighet till") samt exempel på vilka tillgångar det rör sig om (anläggningar, system, objekt eller annan egendom). Det ska framgå **på vilket sätt** befattningen kan orsaka skada för Sveriges säkerhet.

Om bedömningen är att befattningen inte alls har tillgång till i övrigt säkerhetskänslig verksamhet, kan rutan lämnas tom eller ange "inte tillämpligt". I dessa fall kan ni även lämna rutan för konsekvensnivå, punkten 6, tom eller ange "inte tillämpligt".

6. Konsekvensnivå

Ange den högsta skadan, konsekvensnivå A-D, som befattningen kan orsaka för Sveriges säkerhet genom sin tillgång till den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten enligt punkt 5.

Observera att en befattning endast kan ha en konsekvensnivå.

Om bedömningen är att befattningen inte har tillgång till den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten, kan rutan lämnas tom eller ange "inte tillämpligt".

7. Förslag på säkerhetsklass

8. Förslag på kontrollorsak (frivillig).

Att i befattningsanalysen skriva ett förslag på kontrollorsak är frivilligt. Men det kan underlätta för er att i befattningsanalysen ha ett färdigt förslag på kontrollorsak vilket kan kommuniceras med andra delar av er verksamhet inför att ni ska ansöka om registerkontroll.

Nivå på säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller konsekvensnivån för tillgångar behöver inte anges i kontrollorsaken, det framgår av nivån på föreslagen säkerhetsklass, punkten 7.

Säkerhetspolisen behöver ha en tydlig bild av på vilket sätt befattningen kommer att ha tillgång till er säkerhetskänsliga verksamhet. På Säkerhetspolisens registerkontrollblankett ska därför befattningsnamnet tillsammans med kontrollorsaken och angiven säkerhetsklass anges. Se även avsnitt 5.3.2 nedan. I bilaga 1 finns exempel på hur kontrollorsaker kan formuleras.

3.5 Exempel på en befattningsanalys

Den information som Svenska kraftnät behöver kan med fördel ställas upp i enlighet med tabell 1. Om ni ställer upp er befattningsanalys på det sättet så får ni med all den information som vi behöver. Se fler exempel på befattningsanalys i bilaga 1, där även exempel på kontrollorsaker anges.

Tips!

Undvik, alternativt förklara genom att skriva ut, förkortningar i befattningar och övriga beskrivningar i både befattningsanalys och kontrollorsak. Förkortningar som är allmänt kända (VD, IT, SCADA m.m.) kan dock användas.

Numrera gärna både befattningarna och sidorna i befattningsanalysen. Det gör det lättare att hitta i befattningsanalysen och att hänvisa till de olika befattningarna vid kommunikation.

Tänk på att ni inte kan använda befattningar för ert bolags säkerhetsyddschef eller VD för att placera leverantörers säkerhetsyddschef och VD i säkerhetsklass. Dessa ska i stället ha egna beslutade befattningar, som exempelvis kan benämnas "Extern säkerhetsyddschef" respektive "Extern VD". Informationen om vilka säkerhetsyddsklassificerade uppgifter och vilken tillgång till den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten som befattningen har ska anges med utgångspunkt av ni kommer reglera i säkerhetsyddsavtalet.

Tabell 1. Exempel på befattningsanalys

ID	Befattning	Övergripande beskrivning av arbetsuppgifter	Säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter	I övrigt säkerhetskänslig verksamhet	Konsekvensnivå	Föreslagen säkerhets-klass
			Beskriv här i vilken <u>omfattning</u> och <u>nivå</u> av säkerhetsskydds-klassificerade uppgifter som befattningen tar del av och <u>exemplifiera</u> vilken typ av typ av uppgifter det rör sig om.	Beskriv hur befattningen har tillgång till den i övrigt säkerhetskänsliga verksamheten och hur den kan orsaka en skada för Sverige säkerhet. Ange <u>exempel</u> på skyddsvärden.	Ange skadan (<u>konsekvensnivån</u> , A-D) som befattningen kan orsaka för Sveriges säkerhet i den i övrigt <u>säkerhetskänsliga verksamheten</u>	
1	It-tekniker	Arbetar med drift och underhåll av SCADA-system	Tar del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell och enstaka hemliga uppgifter. Exempel på uppgifter: Teknisk dokumentation om sårbarheter kopplat till SCADA-system.	Har tillgång till SCADA-system och självständig tillgång till serverhallar. Utför driftsunderhåll på SCADA-system. Har administratörsbehörighet i systemet.	C	3
2	Underhålls-ingenjör	Ansvarar för drift och underhåll av stationer	Tar del av konfidentiella uppgifter. Exempelvis information om anläggningens funktion och betydelse samt teknisk dokumentation.	Ansvarar för drift och underhåll av, och har därmed självständig tillgång till samtliga säkerhetskänsliga stationer. Ledsagar även leverantörer.	B	2
3	HR-chef	Hanterar personalärenden. Har god kännedom om kritiska nyckelpersoner som behövs för att upprätthålla den säkerhetskänsliga verksamheten.	Tar del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell och enstaka hemliga uppgifter. Exempel på uppgifter: Befattningsanalys	Inte tillämpligt.	Inte tillämpligt.	3
4	Säkerhets-skyddschef	Leder och samordnar arbetet med säkerhetsskydd och kontrollerar att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagstiftning. Sitter med i ledningsgruppen.	Tar i en omfattning som inte är ringa del av uppgifter i säkerhetsskyddsklassen hemlig. Exempelvis säkerhetsskyddsanalys, säkerhetsbedömningar, befattningsanalys, incidentrapporter och handlingar om totalförsvarsplanering.	Har en avgörande roll för att upprätthålla säkerhetsskyddet inom verksamheten. Kan genom sin roll påverka skyddet av den säkerhetskänsliga verksamheten.	B	2

4 Säkerhetsskyddsavtal kräver också placerade befattningar

När ni har för avsikt att anlita en leverantör, ingå ett avtal, inleda ett samarbete eller samverkan måste ni först göra en analys över förfarandet för att bedöma

- > om det förekommer säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i nivån konfidentiell eller högre som motparten ska få del av och
- > om förfarandet medför att motparten får tillgång till säkerhetskänslig verksamhet på konsekvensnivå A, B eller C.

I så fall ska ni teckna ett säkerhetsskyddsavtal med motparten. För att få teckna ett säkerhetsskyddsavtal måste ni göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning och en lämplighetsprövning av det planerade förfarandet. I samband den särskilda säkerhetsskyddsbedömningen ska ni även analysera om motpartens personal kommer att inneha befattningar i er verksamhet som medför behov av placering i säkerhetsklass.

Om motpartens personal ska inneha en befattning som redan är placerad i säkerhetsklass kan ni använda den befattningen. Annars behöver ni ansöka om ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass hos Svenska kraftnät för befattningen. Ni kan då ansöka om ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass (som gäller generellt i verksamheten) eller ett beslut om ett antal befattningar placerade i säkerhetsklass för det specifika säkerhetsskyddsavtalet.

OBS! Nivån på säkerhetsskyddsavtalet är inte samma sak som nivån på den säkerhetsklass som motpartens personal ska vara inplacerade i.

5 Ansökningsprocessen

Svenska kraftnät behöver följande underlag för att kunna fatta beslut om placering i säkerhetsklass.

- > Ansökan om placering i säkerhetsklass
- > Bilaga 1 Befattningar att placera i säkerhetsklass
- > Befattningsanalys

Svenska kraftnät behöver följande underlag för att kunna besluta att redan beslutade befattningar inte längre ska vara placerade i säkerhetsklass.

- > Ansökan om placering i säkerhetsklass
- > Bilaga 2 Befattningar som inte längre ska vara placerade i säkerhetsklass

5.1 Att fylla i och skicka in ansökan

Blanketten "Ansökan om placering i säkerhetsklass" och bilagor finns på Svenska kraftnäts webbplats. På blanketten finns instruktioner om hur den ska fyllas i. Svenska kraftnät kommer att begära kompletteringar från er om inte ansökan är fullständig. Läs igenom instruktionerna på blanketten noggrant.

Ni ska skicka in ansökan om placering i säkerhetsklass och bilagor på ett säkert sätt. Tänk på att märka handlingar om de innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, och i dessa fall skicka in dessa med rekommenderad post i säkerhetspåse.

Svenska kraftnät
Tillsyn säkerhetsskydd
Box 1200
172 24 Sundbyberg

5.2 Vad händer med er ansökan?

När ansökan kommer in till Svenska kraftnät får ni en bekräftelse på att ansökan har mottagits och ett diarienummer som ni kan ange vid kommunikation med oss i ärendet. Därefter handlägger Svenska kraftnät

ansökan och fattar beslut. Beslutet kommuniceras till er med rekommenderad post. Svenska kraftnätets beslut går inte att överklaga.³

5.3 Efter beslut om placering i säkerhetsklass

När Svenska kraftnät fattat beslut om placering i säkerhetsklass kan ni ansöka om registerkontroller för personer som är tänkta att ha de aktuella befattningarna.

När ni har fått ett nytt beslut om placering i säkerhetsklass behöver ni gå igenom era sedan tidigare aktiva registerkontroller och säkerställa att personer är placerade i de säkerhetsklasser och befattningar som ni har fått beslut om. Att ni följer beslut om placering i säkerhetsklass kan Svenska kraftnät genomföra tillsyn på.

Vid inkommen ansökan om registerkontroll kommer Svenska kraftnät att kontrollera att informationen ni har angett som yrke/titel motsvarar en av de beslutade befattningarna. Om inte informationen överensstämmer kommer Svenska kraftnät begära en komplettering.

5.3.1 Ange tydliga kontrollorsaker

I ansökan om registerkontroll ska kontrollorsaken framgå tydligt. Kontrollorsaken ska beskriva vilken säkerhetskänslig verksamhet eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter personen kommer att få tillgång till. Kontrollorsaken bör också innehålla exempel på vilka skyddsvärden personen får tillgång till.⁴ Det är inte tillräckligt att skriva till exempel "tar del av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter" eller "tillgång till i säkerhetskänslig verksamhet". Se avsnitt 3.4 punkten 8 och exempel i bilaga 1 för mer information om hur kontrollorsak kan formuleras.

Om Svenska kraftnät får in ansökan om registerkontroll där kontrollorsaken inte är tydlig kommer ansökan att skickas i retur för komplettering.

Tips! Var tydlig och övergripande, men kortfattad. Registerkontrollblanketten begränsar texten för kontrollorsak till ca 230 nedslag.

³ 8 kap. 13 § säkerhetsskyddsförordningen (2021:955)

⁴ 6 kap. 11 § Säkerhetspolisens föreskrifter om säkerhetsskydd (PMFS 2022:1)

5.3.2 Kontrollorsaken viktig för Registerkontrolldelegationens arbete

Kontrollorsaken har stor betydelse för de bedömningar som Registerkontrolldelegationen vid Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) gör vid utlämnande av uppgifter som framkommit i samband med registerkontroll. Beslut om utlämnande av uppgifter för säkerhetsprövning fattas mot bakgrund av en relevansbedömning, dvs. om de framkomna uppgifterna kan antas ha betydelse för den aktuella säkerhetsprövningen. Prövningen utgår från uppgifterna på registerkontrollblanketten dvs. säkerhetsklass, kontrollorsaken och befattning (yrke/titel). Det är därför viktigt att kontrollorsaken beskrivs tydligt och utförligt eftersom den direkt påverkar Registerkontrolldelegationens möjlighet att genomföra en korrekt relevansbedömning.

5.3.3 Nya registerkontroller för att ersätta ”14 §”

Verksamhetsutövare kunde tidigare ansöka om registerkontroll utan att befattningen var placerad i säkerhetsklass enligt 14 § säkerhetsskyddslagen (1996:627)⁵. När den nuvarande lagen trädde i kraft den 1 april 2019 försvann den möjligheten. Nu måste alla personer som ska registerkontrolleras ha en befattning som är placerad i säkerhetsklass. Många äldre registerkontroller av typen ”14 §” är fortfarande aktiva hos Säkerhetspolisen men dessa kommer att upphöra den 31 december 2024.⁶

Säkerhetspolisen kommer avsluta alla registerkontroller som genomförs med stöd av 14 § i den upphävda säkerhetsskyddslagen från och med den 1 januari 2025. Det innebär att ni måste ansöka om beslut om placering i säkerhetsklass för aktuella befattningar och även skicka in nya ansökningar om registerkontroll för dessa personer till er tillsynsmyndighet. Om ni inte har gjort det riskerar dessa personer att vara utan aktiv registerkontroll och kan därmed inte få tillgång till den säkerhetskänsliga verksamheten.

Tänk på att inleda arbetet med översynen av dessa registerkontroller i god tid före den 31 december 2024.

⁵ 14 § Registerkontroll får göras även i andra fall, om det behövs för skyddet mot terrorism och det finns särskilda skäl.

⁶ Övergångsbestämmelse 4 till säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet, med uppgift att på ett affärsmässigt sätt förvalta, driva och utveckla ett kostnadseffektivt, driftsäkert och miljöanpassat kraftöverföringssystem. Det omfattar ledningar för 400 kV och 220 kV med stationer och utlandsförbindelser. Svenska kraftnät utvecklar transmissionsnätet och elmarknaden för att möta samhällets behov av en säker, hållbar och ekonomisk elförsörjning. Därmed har Svenska kraftnät också en viktig roll i klimatpolitiken.

SVENSKA KRAFTNÄT
Box 1200
172 24 Sundbyberg
Sturegatan 1

Tel: 010-475 80 00
Fax: 010-475 89 50
www.svk.se

